

Tato stránka byla přeložena pomocí strojového překladu [Odkaz]. Strojové překlady mohou obsahovat chyby, které mohou snižovat jejich srozumitelnost a přesnost. Veřejný ochránce práv nenese žádnou odpovědnost za případné nesrovnalosti. Pokud chcete mít nejspolehlivější informace a právní jistotu, podívejte se na původní znění v angličtině (odkaz viz výše). Více informací naleznete v naší [politice týkající se jazyků a překladů](#) [Odkaz].

Rozhodnutí ve věci OI/3/2021/KR o tom, jak Evropská obranná agentura vyřizovala žádosti svého bývalého výkonného ředitele o vedoucí pozice ve společnosti Airbus

Rozhodnutí

Případ OI/3/2021/KR - Otevřeno dne 22/02/2021 - Doporučení týkající se 01/02/2022 - Rozhodnutí ze dne 28/01/2022 - Dotčený orgán Evropská obranná agentura (Orgán přijal návrh doporučení) |

Případ se týkal rozhodnutí Evropské obranné agentury (EDA) schválit za podmínek dvě zamýšlená pracovní místa jejího bývalého výkonného ředitele, a to jako vedoucího pro veřejné záležitosti společnosti Airbus Spain a jako strategického poradce pro obranu a vesmír Airbusu.

Veřejná ochránkyně práv zjistila dva případy nesprávného úředního postupu a předložila dvě doporučení a jeden návrh, aby se předešlo podobným problémům, které v budoucnu vzniknou.

Za prvé, veřejná ochránkyně práv doporučila, aby EDA v budoucnu zakázala svým vedoucím pracovníkům zastávat funkce po svém funkčním období, pokud dojde k jasnému střetu zájmů s oprávněnými zájmy EDA.

Za druhé, veřejná ochránkyně práv doporučila, aby Evropská obranná agentura stanovila kritéria pro zákaz těchto přesunů s cílem vyjasnit vedoucí pracovníky. Uchazeči o vedoucí pracovní místa EDA by měli být o těchto kritériích informováni.

Veřejná ochránkyně práv dále navrhla, aby Evropská obranná agentura zajistila, že zvláštní formulář pro osoby žádající o povolení na zamýšlená pracovní místa bude vypracován tak, aby (bývalí) zaměstnanci poskytovali příslušné informace, aby EDA mohla od samého počátku provést smysluplné posouzení.

Evropská obranná agentura se v podstatě dohodla, že provede doporučení týkající se případného zákazu zastávat určité funkce zaměstnancům a poskytne zaměstnancům pokyny

ohledně toho, jak by takové opatření uplatňovala. Uvedla, že začala přijímat opatření k provedení doporučení. Evropská obranná agentura zároveň vznesla některé otázky týkající se zjištění veřejného ochránce práv, kterými se veřejný ochránce práv zabýval v tomto rozhodnutí.

Veřejná ochránkyně práv ji vyzývá, aby ji informovala o veškerých budoucích opatřeních, která přijme v souvislosti s jejími doporučeními, zejména pokud jde o kritéria EDA pro zákaz zamýšlených pracovních míst, která vedou k jasnému střetu zájmů.

Skutečnosti předcházející stížnosti

1. V únoru 2021 zahájila veřejná ochránkyně práv z vlastního podnětu šetření týkající se rozhodnutí Evropského obranného úřadu (EDA) umožnit jeho bývalému generálnímu řediteli přijmout dvě vyšší pracovní místa u letecké společnosti Airbus.
2. Veřejný ochránce práv provedl šetření [1], které zahrnovalo kontrolu příslušných dokumentů agentury EDA.
3. V průběhu svého šetření veřejná ochránkyně práv zjistila, že EDA neposoudila rizika spojená s žádostmi bývalého generálního ředitele s nezbytnou důkladností, kterou lze od ní rozumně očekávat.
4. Konkrétně veřejný ochránce práv zjistil dva případy nesprávného úředního postupu. Zaprvé agentura EDA neuložila dostatečně účinná omezení ke zmírnění rizik skutečných a domnělých střetů zájmů zjištěných Evropskou obrannou agenturou [2]. Za druhé, práce strategického poradce pro obranu a vesmír společnosti Airbus měla být zakázána z důvodu své povahy a rizika, které představovala v rozporu s oprávněným zájmem agentury EDA.

Doporučení a návrh veřejné ochránkyně práv na zlepšení

5. V červenci 2021 veřejná ochránkyně práv vydala dvě doporučení, aby se předešlo podobným problémům, které byly zjištěny v tomto šetření v budoucnu [3], a uvedla, že EDA by měla:

i) V případě potřeby v budoucnu zakázat svým vedoucím pracovníkům, aby se po skončení svého funkčního období ujali určitých funkcí. Každý takový zákaz by měl být časově omezen, například na dva roky, a

ii) S cílem vyjasnit vedoucím pracovníkům stanovit kritéria, kdy tyto přesuny zakáže. Uchazeči o vedoucí pracovní místa EDA by měli být při podání žádosti informováni o kritériích.

6. Veřejná ochránkyně práv dále předložila jeden návrh na zlepšení, a sice: „[EDA] by měla zajistit, aby zvláštní formulář pro žadatele o povolení pro zamýšlená pracovní místa byl vypracován tak, aby (bývalí) zaměstnanci poskytovali příslušné informace, aby EDA mohla od

počátku provést smysluplné posouzení.“

7. V říjnu 2021 zaslala EDA veřejnou ochránkyni práv svou odpověď. Evropská obranná agentura přijala doporučení veřejné ochránkyně práv a přijala opatření k jejich provedení [4] .

8. Pokud jde o první doporučení veřejné ochránkyně práv, EDA uvedla, že při posuzování žádostí zaměstnanců o zahájení činností po skončení pracovního poměru po skončení služebního poměru vždy zvažuje všechny možnosti, které má podle služebního řádu agentury EDA k dispozici. Učinila tak i v daném případě, řekl.

9. V návaznosti na druhé doporučení veřejné ochránkyně práv provedla Evropská obranná agentura věcný přezkum svých vnitřních pravidel, pokynů a šablon. V této souvislosti Evropská obranná agentura uvedla, že zvažuje:

- Pokyny k omezením po skončení pracovního poměru, které budou provedeny, jakmile je schváli vedení EDA.
- Aktualizované oznámení o volném pracovním místě, které obsahuje formulaci možných omezení a/nebo zákazů po skončení pracovního poměru. Zdůrazňuje například požadavky zaměstnanců, aby v dostatečném časovém předstihu a před zahájením nové pozice požádali agenturu o předchozí schválení a aby toto schválení mohlo být za určitých podmínek zamítnuto nebo uděleno. Dále stanoví období zákazu lobbování za pozice vedoucích pracovníků po odchodu ze služebního poměru agentury.
- Možné nové interní postupy omezující přístup k důvěrným informacím pro zaměstnance, kteří jsou stále ve službě, když informují Evropskou obrannou agenturu o zamýšleném novém zaměstnání. EDA však uvedla, že to závisí na praktické proveditelnosti. Evropská obranná agentura uvedla, že o tom uvažuje s hlavním pracovníkem pro bezpečnost informací a IT personálem.
- Možnost jmenování etického úředníka EDA. To však vyžaduje dodatečné zdroje, které EDA uvedla, že v současné době chybí.

10. Evropská obranná agentura souhlasila s návrhem veřejné ochránkyně práv na zlepšení a zrevidovala formulář poskytnutý (bývalým) zaměstnancům, aby požádali o povolení pro zamýšlené zaměstnání.

11. EDA nesouhlasila s připomínkou veřejného ochránce práv, že neposoudila rizika spojená s žádostmi bývalého generálního ředitele s požadovanou důkladností, kterou lze od orgánu veřejné moci rozumně očekávat. EDA tak uvedla, že plně nesouhlasí se zjištěními veřejného ochránce práv o nesprávném úředním postupu.

12. Ačkoli Evropská obranná agentura uznala body, které veřejná ochránkyně práv učinila, a závěry, k nimž dospěla ve svém šetření, uvedla, že by uvítala zdůvodnění a konkrétnější odůvodnění, pokud jde o definici prahové hodnoty pro uložení dočasného zákazu nástupu do zaměstnání.

13. Evropská obranná agentura rovněž uvedla, že by uvítala praktické rady ohledně i) toho, co by konkrétně znamenal účinný systém monitorování a prosazování, a to s ohledem na zdroje

agentury EDA a například na skutečnost, že EDA nemůže uložit sankce za snížení důchodových práv, a ii) jak by zákaz lobbování mohl zahrnovat i zaměstnance jiných orgánů EU, jak navrhla veřejná ochránkyně práv ve svém doporučení (viz poznámka pod čarou 2), což jsou samostatné právní subjekty.

Posouzení veřejné ochránkyně práv po doporučení

14. Veřejná ochránkyně práv vítá opatření EDA v návaznosti na její doporučení. Vzhledem k tomu, že v době odpovědi agentury EDA nebyla dokončena všechna oznámená opatření, veřejná ochránkyně práv ji vyzývá, aby ji informovala o veškerých budoucích opatřeních, která přijme v souvislosti s jejími doporučeními, a zejména pokud jde o pokyny agentury EDA týkající se omezení po skončení pracovního poměru.

15. Veřejná ochránkyně práv konstatuje, že navzdory konstruktivním opatřením v návaznosti na její doporučení zpochybňuje EDA její zjištění týkající se nesprávného úředního postupu a některé argumenty, z nichž její doporučení vychází.

16. První zjištění nesprávného úředního postupu vycházelo z podrobného posouzení omezení, která EDA uložila. Na základě tohoto posouzení měl veřejný ochránce práv za to, že některá omezení nejsou dostatečná ke zmírnění rizika, že se bývalý generální ředitel zapojí do přímého nebo nepřímého lobbování a obhajoby vůči zaměstnancům agentury EDA a zaměstnancům jiných orgánů EU v záležitostech, kterými se zabýval během posledních tří let služby. Veřejná ochránkyně práv rovněž zpochybnila schopnost Evropské obranné agentury monitorovat a prosazovat některá omezení, která uplatňuje.

17. Druhé zjištění nesprávného úředního postupu, konkrétně to, že nedostatečně zmírněná rizika byla obzvláště problematická pro úlohu strategického poradce společnosti Airbus Defence and Space, vycházela z popisu tohoto úkolu, který zahrnoval „[*přispívání*] zkušeností k analýze a definování směrů opatření pro strategii [...] na celém světě, jakož i NATO, EU nebo jednotlivé země v Evropě i mimo ni“.

18. Veřejná ochránkyně práv trvá na svém názoru, že EDA se dopustila nesprávného úředního postupu tím, že neukládala dostatečně účinná omezení ke zmírnění rizik skutečných a domnělých střetů zájmů a nezakazovala práci strategického poradce pro obranu a vesmír Airbus.

Pokud jde o prahovou hodnotu pro zákaz zamýšleného zaměstnání

19. Evropská obranná agentura vyjádřila názor, že doporučení veřejné ochránkyně práv postrádá „*podložené a konkrétnější odůvodnění, pokud jde o definici prahové hodnoty*“ pro (dočasně) zákaz této práce. I když veřejná ochránkyně práv tvrdí, že její doporučení bylo dostatečně odůvodněné, využije této příležitosti a podělí se o následující úvahy.

20. Článek 18 služebního řádu EDA stanoví, že pokud se pracovní místo týká záležitostí, na nichž pracoval (bývalý) úředník žádající o povolení, a existuje-li riziko střetu zájmů, má EDA širokou posuzovací pravomoc rozhodnout o zákazu tohoto zaměstnání nebo udělit jeho souhlas s výhradou omezení, která považuje za vhodná.

21. Soudy EU poskytly užitečné prvky, pokud jde o posouzení střetu zájmů, které by měl orgán oprávněný ke jmenování provádět na základě článku 16 služebního řádu EU [5] (článek 18 služebního řádu EDA je podobný). Unijní soudy rozhodly, že pravomoc orgánu oprávněného ke jmenování zabránit tomu, aby (bývalý) úředník vykonával činnost po skončení pracovního poměru během dvou let výdělečného nebo nevýdělečného výkonu této činnosti, podléhá dvěma odlišným podmínkám: i) že navrhovaná činnost *jakýmkoli způsobem* souvisí s činností úředníka během jeho posledních tří let služby a ii) že navrhovaná činnost by mohla vést ke střetu s oprávněnými zájmy orgánu [6]. Soudy EU objasnily, že postačuje, aby zamýšlená činnost mohla *být vnímána tak*, že vede ke střetu zájmů (riziko) střetu zájmů. [7] Soudy EU uznávají, že orgány mají v tomto ohledu širokou posuzovací pravomoc.

22. Podle názoru veřejného ochránce práv je zachování důvěry veřejnosti v Evropskou obrannou agenturu důležitým zájmem Evropské obranné agentury a v širším smyslu i EU. Evropská obranná agentura by měla zajistit, aby byl tento oprávněný zájem chráněn mimo jiné v případě, že zvažuje zamýšlená pracovní místa bývalých zaměstnanců.

23. Pokud bývalí zaměstnanci oznámí EDA svůj záměr nastoupit do nového zaměstnání, měla by EDA provést posouzení rizik tohoto nového zaměstnání v souvislosti s úkoly a odpovědností bývalého zaměstnance ve službě agentury EDA. Toto posouzení by mělo zohlednit rizika:

i) střetu s oprávněnými zájmy EU;

II) informace, které nejsou veřejné, mohou být zveřejněny nebo zneužity; a

III) že bývalí zaměstnanci se mohou pokusit ovlivnit bývalé kolegy.

V případě bývalých vedoucích pracovníků mohou být tato rizika obzvláště vysoká, jako tomu bylo v tomto šetření, které se týkalo nejvýše postaveného zaměstnance agentury EDA.

24. Veřejná ochránkyně práv uznává, že každá žádost o povolení činnosti po skončení pracovního poměru by měla být posuzována na základě vlastních zásluh, přičemž je třeba mimo jiné zohlednit základní právo jednotlivce pracovat. Veškerá omezení práv bývalých zaměstnanců EU na práci v soukromém sektoru musí být nezbytná pro dosažení legitimního veřejného zájmu a musí být přiměřená [8].

25. Veřejná ochránkyně práv je toho názoru, že pokud zamýšlené zaměstnání bývalého vyššího zaměstnance souvisí s záležitostmi, na nichž pracovala během posledních tří let služby této osoby a mohlo by vést ke střetu s oprávněnými zájmy EDA, a pokud povolení takové činnosti nemůže být podmíněno podmínkami, které **odpovídajícím způsobem** zmírňují rizika a

kteřé lze **věrohodně** sledovat a vymáhat, měla by EDA využít své diskreční pravomoci k tomu, aby zakázala (dočasně) zamýšlené zaměstnání ve veřejném zájmu.

Nejvhodnější opatření ke sledování a výkonu rozhodnutí

26. Pokud se uložené podmínky týkají činností, o nichž si EDA může být vědoma, a to buď proto, že k nim dochází veřejně, nebo *vůči* EDA, veřejný ochránce práv souhlasí s EDA, že je důležité informovat příslušné zaměstnance o podmínkách, které se vztahují na bývalé zaměstnance.

27. Kromě toho je veřejná ochránkyně práv toho názoru, že vnější kontrola ze strany jiných institucí, veřejnosti a třetích stran, jako jsou sdělovací prostředky a organizace občanské společnosti, by mohla pomoci EDA v jejím úsilí. S cílem umožnit tuto externí kontrolu veřejná ochránkyně práv navrhuje, aby Evropská obranná agentura zpřístupnila informace týkající se pracovních činností vyšších úředníků po skončení služebního poměru včas.

Riziko lobbování

28. Pokud jde o riziko lobbování ze strany bývalého generálního ředitele ve vztahu k ostatním orgánům EU, je veřejný ochránce práv toho názoru, že Evropská obranná agentura mohla jednoduše zaslat své rozhodnutí Komisi a Radě. Mohla je například informovat o omezeních, která považovala za nezbytná s ohledem na rizika, která identifikovala, a vyzvala je, aby přijaly veškerá opatření, která považují za vhodná. Tím by se ukázalo, že EDA si byla vědoma toho, že tato otázka není čistě vnitřní záležitostí, která má důsledky pouze pro agenturu EDA.

Závěr

Na základě šetření veřejný ochránce práv uzavře tento případ s následujícím závěrem:

Evropská obranná agentura přijala doporučení veřejné ochránkyně práv .

Veřejná ochránkyně práv vyzývá agenturu EDA, aby se s ní podělila o své pokyny týkající se omezení po skončení pracovního poměru, jakmile je schválí vedení agentury EDA.

Evropská obranná agentura bude o tomto rozhodnutí informována .

Emily O'Reillyová evropská veřejná ochránkyně práv

Štrasburk, 28. ledna 2022

[1] Viz úvodní dopis veřejného ochránce práv s podrobnými otázkami:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/138504> [Odkaz].

[2] Mezi omezeními EDA patřilo to, že bývalý generální ředitel nemohl mít kontakty s pracovníky agentury EDA za účelem lobbování nebo obhajoby v záležitostech, za něž byl odpovědný jako generální ředitel, a to prvních dvanáct měsíců po odchodu z funkce. Veřejná ochránkyně práv zpochybnila dobu trvání tohoto omezení, které bylo podstatně kratší než jiná omezení, jejichž cílem bylo zabránit bývalému generálnímu řediteli, aby se zapojil do lobbování. Veřejná ochránkyně práv rovněž zpochybnila rozsah tohoto omezení, které zahrnovalo pouze zaměstnance agentury EDA. Je tomu tak proto, že bývalý generální ředitel se během posledních tří let své služby zabýval záležitostmi, které se týkaly jiných orgánů EU. Podle názoru veřejného ochránce práv by proto Evropská obranná agentura měla tuto skutečnost zohlednit a stanovit, že toto omezení se vztahuje i na zaměstnance jiných institucí pracujících v záležitostech, jimiž se bývalý generální ředitel zabýval.

[3] Viz doporučení veřejné ochránkyně práv:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/recommendation/en/144268> [Odkaz].

[4] Viz odůvodněné stanovisko Evropské obranné agentury:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/148334>

[5] Nařízení č. 31 (EHS), 11 (ESAE), kterým se stanoví služební řád úředníků a pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropského hospodářského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii, viz:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01962R0031-20140501>
[Odkaz].

[6] Viz rozsudek Soudu pro veřejnou službu EU ze dne 15. října 2014 ve věci F 86/13, Van de Water v. Parlament, body 46, 48 a 51. K dispozici na adrese:
<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=158611&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&d>
[Odkaz].

[7] Viz bod 51:
<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?sessionId=6C1D5AEB52907DAE330A0EFB649D561?text=&>
[Odkaz].

[8] Viz článek 15 Listiny základních práv Evropské unie.